

Okul Temelli Mesleki Gelişim Faaliyetlerinin İncelenmesi¹

Dilek KIRNIK²

Öz

Okul temelli mesleki gelişim faaliyetleri Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde çalışan öğretmen ve diğer personellerin mesleki bilgi, beceri ve yetkinliklerini artırmak amacıyla yapılan çalışmalarının bütünüdür. Bu çalışmanın amacı okullarda yürütülen mesleki gelişim faaliyetlerinin incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Çalışmada amaçlı örnekleme yönteminden ölçüt örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Çalışma grubunun belirlenmesinde ilkokulda çalışmak, okul kapsamında düzenlenen mesleki gelişim faaliyetlerine katılmak, araştırmaya katılmaya istekli olmak gibi kriterler esas alınmıştır. 2022 yılı Eylül-Aralık ayları arasında Malatya ilinde yer alan üç farklı ilkokulda görev yapan 18 öğretmen ve 5 okul yöneticisi ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin; eğitim öğretim hizmetleri temasında etkili sınıf yönetimi ve proje hazırlama eğitimi, sanatsal gelişim temasında seramik eğitimi, iklim değişikliği ile mücadele temasında su okuryazarlığı, kurum kültürünün geliştirilmesi temasında doküman yönetim sistemleri ve protokol kuralları, kapsayıcı eğitim temasında yabancı uyruklu öğrencilerin sınıfa entegrasyonu konularında okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerine katıldıkları görülmüştür. Araştırma kapsamında öğretmenlerin ihtiyaçlarına yönelik belirlenen eğitimlerin uzun bir süreçte mesleki gelişimin devamlılığı esas alarak planlanması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul temelli gelişim, mesleki gelişim, ilkokul

Examining School-Based Professional Development Activities

Abstract

School-based professional development activities are the whole of the activities carried out to increase the professional knowledge, skills and competences of teachers and other personnel working within the Ministry of National Education. The aim of this study is to examine the professional development activities carried out in schools. Case study design, one of the qualitative research methods, was used in the study. Criterion sampling method from purposeful sampling method was preferred in the study. In determining the study group, criteria such as working in a primary school, participating in professional development activities organised within the scope of the school, and being willing to participate in the research were taken as basis. Between September and December 2022, semi-structured interviews were conducted with 18 teachers and 5 school administrators working in three different primary schools in Malatya province. Descriptive analysis was used to analyse the research data. As a result of the research, it was seen that teachers participated in school-based professional development activities on effective classroom management and project preparation training in the theme of education and training services, ceramics training in the theme of artistic development, water literacy in the theme of combating climate change, document management systems and protocol rules in the theme of developing corporate culture, and integration of foreign students into the classroom in the theme of inclusive education. Within the scope of the research, it is suggested that the trainings determined for the needs of teachers should be planned based on the continuity of professional development in a long process.

¹ Bu çalışma, III. Türk Eğitim Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Sorumlu yazar: Dr. Öğretim Üyesi, Harran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, dilekirknik@harran.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7261-7259

Keywords: School-based development, professional development, primary school

Makale Geçmişi	Geliş: 06.08.2024	Kabul: 27.11.2024	Yayın: 30.12.2024
Makale Türü	Araştırma Makalesi		
Önerilen Atf	Kırnık, D. (2024). <i>Okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerinin incelenmesi. Uluslararası Disiplinlerarası Mükemmellik Arayışı Dergisi (UDMAD), 4(2), 8-15.</i>		

Giriş

Mesleki gelişim, kavramsal olarak bireyin meslekteki rolünü etkili yürütmesi olarak açıklansa da detaylı incelendiğinde meslek sahibi bireyin yaşadığı durumlara göre farklı bilgi taleplerine yönelik mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerileri sürekli olarak geliştirme süreci olarak ele alınabilir (Hoque ve diğerleri, 2011; Şenol, 2020; Villegas-Reimers, 2003). Özdemir'e (2016) göre öğretmenler için mesleki gelişim, mesleklerini yaptıkları sürece devam eden bir öğrenme süreci ve etkin öğrenmeyi gerekli kılan bir dönemi kapsamaktadır. Öğretmenlerin mesleki başarıları onların hizmet öncesi aldıkları eğitimin niteliği, teknolojik pedagojik alan bilgisi, öğretmenin kişisel özelliklerinin yanı sıra mesleki gelişim durumlarına da bağlıdır (Hamdan ve Lai, 2015; Jacob ve diğerleri, 2017). Mesleki yönden başarılı olan öğretmenler; öğrencilerin her yönden gelişimi için sorumluluk duyar, sınıfını etkili yönetir, aktif öğrenme ortamları oluşturur, öğrencilerin öğrenme süreçlerini izler, kendi öğrenme yolculuğuna devam eder (Demirtaş ve diğerleri, 2011; Temizkan, 2008; Zembat ve diğerleri, 2018).

Üst düzey düşünme becerilerine sahip profesyonel kişiler olarak belirtilen öğretmenler, gelişen sistemlere ve değişen koşullara uygun bireyler yetiştirmeli, bu konuda gerekli önemleri almalıdır. Bu değişim ve gelişimin karşısında etkili öğretmenlik yapmak için mesleki gelişimine dikkat etmelidir. 2000 yılında Avrupa Birliği Komisyonu ile imzalanan ve 2002 yılında hayata geçirilen Temel Eğitime Destek Programı Projesi kapsamında, öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerini artırmak amacıyla Okul Temelli Mesleki Gelişim (OTMG) modelinin uygulanmasına karar verilmiştir (Elçiçek ve Yaşar, 2016). Pilot okullarda uygulamaya başlayan Okul Temelli Mesleki Gelişim çalışması, öğretmenlerin mesleki yeterliliklerini geliştirmek için kendi gelişim modellerini oluşturmalarına, hazırladıkları Mesleki Gelişim Planlarını uygulamalarına ve bu süreçlerin izlenmesine rehberlik etmeyi amaçlayan bir projedir (Bümen ve diğerleri, 2012). Okul Temelli Mesleki Gelişim, öğretmenlerin mesleki bilgi, beceri, değer ve tutumlarını geliştirmelerine yardımcı olan, okul içi ve dışındaki etkili öğrenme ve öğretme ortamlarını oluşturma süreçlerini destekleyen bir sistem olarak tanımlanmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2012).

Milli Eğitim Bakanlığı'na (2012) göre, okul temelli mesleki gelişim insan kaynaklarının etkili kullanımını esas olarak öğretmenlerin ihtiyaç duyduğu her türlü bilgiyi çalıştıkları kurum imkanları ile erişmelerine fırsat tanımaktadır. Bu durum öğrenciler için verimli öğrenme süreçlerinin yürütülmesini desteklemektedir. Okul temelli mesleki gelişim faaliyetleri öğretmenlerin bağımsız öğrenmelerini destekleyerek bireysel gelişimlerinden kendilerinin sorumlu olmasını sağlamakta, öğrenciler için nitelikli eğitim öğretim etkinliklerinin planlanmasını öngörmektedir. Mesleki dayanışma ve iletişimi güçlendiren okul temelli mesleki gelişim faaliyetleri öğretmenler arası mesleki paylaşımları artırmaktadır. Özellikle eğitim alanında yeni yönelimleri takip ederek öğrenci ihtiyaçlarına göre farklı öğretme-öğrenme stratejilerinin kullanımını desteklemektedir. Okul temelli mesleki gelişim, okul içinde ya da çevresinde yaşanan problemleri kaynakları ile ortaya çıkarmakta ve okul kültürü ortamını zenginleştirmektedir. Okul odağında yaşanabilecek sorunlara çözüm bulmak için okulun kendi öz kaynaklarını etkili kullanarak okul içinde değerler sisteminin oluşmasını sağlamaktadır.

Günümüz eğitim yaklaşımlarını ve öğrencilerin öğrenme eğilimlerini takip edemeyen öğretmenlerin, öğrenciler için uygun öğrenme ortamı oluşturma yetisi zayıflamaktadır. 21. yüzyılda öğrencilerin öğrenme ihtiyaçları ve bilgiye erişim durumları değişmiştir. 21. yüzyıl becerilerinin bireyler tarafından öğrenilmesi önemli görülmüştür (MEB, 2023; PR 21, 2017; OECD, 2018). Bu bağlamda, ideal okullarda öğretmenlerin yeni yüzyıl becerileri odağında mesleki uzmanlık bilgilerini artırmaları, öğrencilerinin öğrenme ihtiyaçlarını karşılamaları ve meslektaşlarıyla iş birliğini

güçlendirerek okullarının gelişimine katkı sağlamaları beklenmektedir. Öğretmenlerin okul düzeyindeki ihtiyaçlarına göre planlanan Okul Temelli Mesleki Gelişim faaliyetleri, onların donanımlı hale gelmeleri açısından büyük önem taşır. Okul bünyesinde yürütülebilen Okul Temelli Mesleki Gelişim faaliyetleri öğretmenlerin ve okul personelinin mesleki gelişimlerini desteklemek amacıyla. Okullarda öğretmenlerin ihtiyaç duyduğu eğitim alanlarını tespit etmek, kendi çalışma alanlarına özgü verimliliklerini arttırmak için oluşturdukları talepleri tespit etmek önemli görülmüştür. Bu çalışmanın amacı okullarda yürütülen mesleki gelişim faaliyetlerinin incelenmesidir. Bu çalışmanın verileri öğretmenlerin mesleki ve bireysel gelişimlerini desteklemek amacıyla düzenlenmesi gereken faaliyetlerin belirlenmesi açısından önemlidir.

Yöntem

Nitel araştırma yaklaşımının esas alındığı bu çalışmada durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Yin'e (2009) göre durum çalışması, araştırmacının yaşanan süreç ile ilgili durumlara yönelik nasıl ve neden sorularına cevap araması için kullanılan bir araştırma yöntemidir. Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre durum çalışması, araştırmacının bir olgu ya da olaya müdahale etmeden nasıl ve niçin sorularını temel alarak derinlemesine incelemesidir. Bu çalışmada herhangi bir müdahale olmaksızın öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişimleri için talep ettikleri eğitim alanlarını tespit etmek, aldıkları eğitimlere ilişkin deneyimlerini ortaya çıkarmak amaçlandığı için bu çalışmada durum çalışması tercih edilmiştir. Okullarda yürütülen mesleki gelişim faaliyetleri bir durum olarak görülmüş ve bu eğitimlere ilişkin tecrübeleri belirlemek için öğretmenlerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır.

Çalışma grubu

Katılımcıların seçilmesinde ölçüt örnekleme yöntemi uygulanmıştır. Katılımcılar, "temel eğitim kurumunda çalışmak", "okullarında mesleki gelişim topluluğu faaliyetlerine katılmak" ve "araştırmaya katılmaya gönüllü olmak" gibi kriterlere göre belirlenmiştir. Bu kapsamda, üç farklı okuldan 18 öğretmen ve 5 okul yöneticisi olmak üzere toplam 23 öğretmen ile görüşülmüştür. Katılımcıların özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1
Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik özellikler		f
Cinsiyet	Kadın	14
	Erkek	9
Görevi	Öğretmen	18
	Okul Yöneticisi	5
Mesleki yıl	6-10 yıl	5
	11-15 yıl	11
	16-20 yıl	7

Tablo 1'de görüldüğü üzere çalışmada görüş bildiren katılımcıların 14'ü kadın ve 9'u erkektir. Araştırma grubu 18 öğretmen ve 5 okul yöneticisinden oluşmaktadır. Katılımcıların 5'i 6-10 yıl, 11'i 11-15 yıl ve 7'si 16-20 yıllık mesleki deneyime sahiptir.

Veri toplama araçları

Araştırmada 3'ü demografik, 5'i konu alanına uygun olmak üzere 8 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu için öncelikle alan taraması yapılmış, araştırma amacına uygun olarak çok sayıda soru belirlenmiştir. Taslak görüşme formu Eğitim Bilimleri alanında doktora eğitimi almış olan uzmana gönderilerek formun amaca uygunluğu, değişkenlerin yeterliliği, soruların anlaşılabilirliği konularında görüş alınmıştır. Uzmanından alınan dönütlere göre form üzerinde değişiklik yapılmıştır. Görüşme formuna demografik veriler ve araştırma soruları olmak üzere iki ayrı bölüm bulunmaktadır. Demografik veri olarak katılımcılara cinsiyet, görev alanı ve mesleki yıl durumlarına ilişkin üç soru sorulmuştur. Araştırma soruları olarak aşağıdaki sorular sorulmuştur:

- Katıldığınız okul temelli mesleki gelişim faaliyetleri nelerdir?
- Katılmak istediğiniz okul temelli mesleki gelişim faaliyetleri nelerdir?

- Okul temelli mesleki gelişim faaliyetleri zaman olarak ne kadar sürdü?
- Okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerinin türü neydi?
- Okul temelli mesleki gelişim faaliyetleri nasıl uygulandı?

Verilerin analizi

Elde edilen veriler, betimsel analiz ile değerlendirilmiştir. Betimsel analiz, kavramsal yapının daha önce açıklandığı konu alanlarında, elde edilen bulguların okuyucuya anlamlı ve mantıklı bir biçimde yüzeysel olarak sunulmasıdır (Dawson, 2009; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Katılımcılardan gelen cevaplar araştırma sorularına göre sınıflandırılmıştır. Organize edilen veriler kategorilere ayrılarak literatürle belirlenen temalara göre kodlanmıştır. Kodlanan veriler arasındaki ilişki belirlenerek verilerden sonuçlar çıkarılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Çalışmanın geçerlilik ve güvenilirliği için araştırmada veri toplama ve analiz süreçleri ayrıntılı bir şekilde kaydedilmiştir. Araştırma süreci dikkatli bir şekilde planlanmış, uygulanmış ve verilerin doğruluğu sürekli kontrol edilmiştir. Katılımcıların araştırmada gönüllü yer alması, görüşme süresinin katılımcıların açıklama yapmalarına yeterli olması, araştırmacının kendi önyargıları ve inançlarını araştırma sürecine yansıtması gibi ilkelere dikkat edilmiştir. Araştırma boyunca yapılan görüşmelere en az 20 dakika en fazla 45 dakika sürmüştür. Araştırmada kullanılan ölçme aracının hazırlanmasında uzman görüşü alınmıştır. Araştırmanın uygulanması sürecinde Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınmış, araştırmaya gönüllü kişiler katılmıştır.

Araştırma İzni

Araştırma gönüllü katılımcılarla yürütülmüştür. Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda araştırma yapılması için kurum yöneticilerine araştırma ile ilgili bilgi verilmiş, uygulama izni alınmıştır.

Araştırmacının Rolü

Araştırmacı araştırmacının hazırlık çalışmasında literatür araştırması yapmış, görüşme formunu hazırlamıştır. Çalışmaları amaç, yöntem, sonuç ve öneriler başlıklarında betimsel çalışmasını yaparak alandaki ihtiyaçlar belirlenmiştir. Araştırmacı görüşme formunu katılımcılara uygulamıştır. Araştırmacı veri analizi yaparak bulguları oluşturmuş, sonuç ve tartışmayı yazmıştır.

Bulgular

Bu araştırma kapsamında öğretmenlere “Katıldığınız okul temelli mesleki gelişim faaliyetleri nelerdir?” sorusu sorulmuş ve öğretmenlerin katıldıkları okul temelli mesleki gelişim faaliyetleri; eğitim öğretim hizmetleri, sanatsal gelişim, iklim değişikliği ile mücadele, kurum kültürünün geliştirilmesi ve kapsayıcı eğitim olmak üzere beş tema altında incelenmiştir. Öğretmenlerin katıldıkları okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerine ilişkin tema ve kodlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Öğretmenlerin Katıldıkları Okul Temelli Mesleki Gelişim Faaliyetlerinin Konu Alanları

Temalar	Kodlar
Eğitim öğretim hizmetleri	Etkili sınıf yönetimi Proje hazırlama eğitimi
Sanatsal gelişim	Seramik eğitimi
İklim değişikliği ile mücadele	Su okuryazarlığı
Kurum kültürünün geliştirilmesi	Doküman yönetim sistemleri Protokol kuralları
Kapsayıcı eğitim	Yabancı uyruklu öğrencilerin sınıfa entegrasyonu

Tablo 2’de öğretmenlerin katıldıkları okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerinin konu alanları bulunmaktadır. Tablo 2’deki verilere göre öğretmenler eğitim öğretim hizmetleri temasında etkili sınıf yönetimi ve proje hazırlama eğitimi; sanatsal gelişim temasında seramik eğitimi; iklim değişikliği ile mücadele temasında su okuryazarlığı; kurum kültürünün geliştirilmesi temasında doküman yönetim

sistemleri ve protokol kuralları; kapsayıcı eğitim temasında yabancı uyruklu öğrencilerin sınıfa entegrasyonu konularında okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerine katıldıkları görülmektedir. Elde edilen sonuçlara göre üç farklı okulda toplam yedi okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerinin düzenlendiği ortaya çıkarılmıştır.

Araştırmanın katılımcılarına “Katılmak istediğiniz okul temelli mesleki gelişim faaliyetleri nelerdir?” sorusu sorulmuş katılımcıların verdikleri cevaplar; eğitim öğretim hizmetleri, sanatsal gelişim, iklim değişikliği ile mücadele, kurum kültürünün geliştirilmesi ve kapsayıcı eğitim olmak üzere beş tema altında incelenmiştir. Öğretmenlerin katılmak istedikleri okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerine ilişkin tema ve kodlar Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3
Öğretmenlerin Katılmak İstedikleri Okul Temelli Mesleki Gelişim Faaliyetlerinin Konu Alanları

Temalar	Kodlar
Eğitim Öğretim hizmetleri	Öğretim programı geliştirme Hızlı okuma ve okuduğunu anlama Matematik öğretimi becerilerini geliştirme Oyunla öğrenme eğitimi Ölçme ve değerlendirme teknikleri
Sanatsal gelişim	Müzik aleti çalma Edebi okuma yapma Kısa film hazırlama Fotoğrafçılık Hat Diksiyon ve güzel konuşma
İklim değişikliği ile mücadele	Yenilenebilir enerji kaynakları Ekolojik okuryazarlık Çevre kirliliği ile mücadele Geri dönüşüm faaliyetleri
Kurum kültürünün geliştirilmesi	Stratejik yönetim ve planlama Kurum içi iletişim biçimleri ve araçları Çatışma ve stres yönetimi Resmi yazışma kuralları
Kapsayıcı eğitim	Engelli öğrencilerle çalışma Çevrede suçu ve şiddeti önleme Çocuk hastalar için evde eğitim Dezavantajlı öğrenciler için psikososyal destek eğitimi

Tablo 3’te öğretmenlerin katılmak istedikleri okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerinin konu alanları bulunmaktadır. Tablo 3’teki verilere göre öğretmenler, eğitim öğretim hizmetleri temasında öğretim programı geliştirme, hızlı okuma ve okuduğunu anlama, matematik öğretimi becerilerini geliştirme, oyunla öğrenme eğitimi, ölçme ve değerlendirme teknikleri; sanatsal gelişim temasında müzik aleti çalma, edebi okuma yapma, kısa film hazırlama, fotoğrafçılık, hat, diksiyon ve güzel konuşma; iklim değişikliği ile mücadele temasında yenilenebilir enerji kaynakları, ekolojik okuryazarlık, çevre kirliliği ile mücadele, geri dönüşüm faaliyetleri; kurum kültürünün geliştirilmesi temasında stratejik yönetim ve planlama, kurum içi iletişim biçimleri ve araçları, çatışma ve stres yönetimi, resmi yazışma kuralları; kapsayıcı eğitim temasında engelli öğrencilerle çalışma, çevrede suçu ve şiddeti önleme, çocuk hastalar için evde eğitim, dezavantajlı öğrenciler için psikososyal destek eğitimi konularında okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerine katılmak istedikleri görülmektedir.

Araştırmanın katılımcılarına “Okul temelli mesleki gelişim faaliyetleri zaman olarak ne kadar sürdü?” sorusu sorulmuş katılımcıların verdikleri cevaplar gün olarak belirtilmiştir. Öğretmenlerin katıldığı okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerinin sürelerine ilişkin kodlar Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4
Okul Temelli Mesleki Gelişim Faaliyetlerinin Süreleri

Faaliyet süresi	f
7 gün	1
5 gün	4

3 gün	1
2 gün	1

Tablo 4'te okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerinin süreleri yer almaktadır. Tablo 4'teki verilere göre öğretmenlerin katıldığı okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerinin biri yedi gün, dördü beş gün, biri üç gün ve biri iki gün sürmüştür. Okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerinin sıklıkla 5 gün sürdüğü görülmüştür. Araştırmanın katılımcılarına "Okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerinin türü neydi?" sorusu sorulmuş katılımcıların verdikleri cevaplar; kurs ve seminer olarak belirtilmiştir. Öğretmenlerin katıldığı okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerinin türlerine ilişkin kodlar Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5
Okul Temelli Mesleki Gelişim Faaliyetlerinin Türü

Faaliyet türü	f
Kurs	4
Seminer	3

Tablo 5'te okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerinin türü yer almaktadır. Tablo 5'teki verilere göre dördü kurs ve üçü seminer türlerinde faaliyetler düzenlenmiştir. Okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerinin sıklıkla kurs türünde yapıldığı görülmüştür. Araştırmanın katılımcılarına "Okul temelli mesleki gelişim faaliyetleri nasıl uygulandı?" sorusu sorulmuş katılımcıların verdikleri cevaplar; yüz yüze, online ve yüz yüze ve online olarak belirtilmiştir. Öğretmenlerin katıldıkları okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerinin uygulanma biçimlerine ilişkin kodlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6
Okul Temelli Mesleki Gelişim Faaliyetlerinin Uygulanma Biçimleri

Uygulanma biçimleri	f
Yüz yüze	5
Online	1
Yüz yüze ve online	1

Tablo 6'da okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerinin uygulanma biçimleri yer almaktadır. Tablo 6'daki verilere göre faaliyetlerin beşi yüz yüze, biri online ve biri yüz yüze ve online olmak üzere farklı biçimlerde eğitimler düzenlenmiştir. Okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerinin uygulanma biçimlerinin yüz yüze olduğu görülmüştür.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenlerin; eğitim öğretim hizmetleri temasında etkili sınıf yönetimi ve proje hazırlama eğitimi, sanatsal gelişim temasında seramik eğitimi, iklim değişikliği ile mücadele temasında su okuryazarlığı, kurum kültürünün geliştirilmesi temasında doküman yönetim sistemleri ve protokol kuralları, kapsayıcı eğitim temasında yabancı uyruklu öğrencilerin sınıfa entegrasyonu konularında okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerine katıldıkları görülmektedir. Öğretmenler; eğitim öğretim hizmetleri temasında öğretim programı geliştirme, hızlı okuma ve okuduğunu anlama, matematik öğretimi becerilerini geliştirme, oyunla öğrenme eğitimi, ölçme ve değerlendirme teknikleri, sanatsal gelişim temasında müzik aleti çalma, edebi okuma yapma, kısa film hazırlama, fotoğrafçılık, hat, diksiyon ve güzel konuşma, iklim değişikliği ile mücadele temasında yenilenebilir enerji kaynakları, ekolojik okuryazarlık, çevre kirliliği ile mücadele, geri dönüşüm faaliyetleri, kurum kültürünün geliştirilmesi temasında stratejik yönetim ve planlama, kurum içi iletişim biçimleri ve araçları, çatışma ve stres yönetimi, resmi yazışma kuralları, kapsayıcı eğitim temasında engelli öğrencilerle çalışma, çevrede suç ve şiddeti önleme, çocuk hastalar için evde eğitim, dezavantajlı öğrenciler için psikososyal destek eğitimi konularında okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerine katılmak istedikleri ortaya çıkmıştır. Literatürde (Özdemir, 2016; Yates, 2007) öğretmenlerin mesleki gelişimini destekleyen kurumsal düzeyde yapılan faaliyetler kadar bireysel olarak kendi katıldıkları etkinlik temelli uygulamalara bakıldığında; program geliştirme, öğrenci çalışmalarını inceleme, topluma hizmet uygulamaları, kitap çalışmaları, online mesleki gelişim programları, mesleki yayınların gözden geçirilmesi, eğitim videolarının incelenmesi, bölgesel çalışma gruplarının düzenlenmesi şeklinde farklı içerikli çalışmalar görülmektedir.

Bu araştırma sonucuna göre öğretmenlerin katıldığı okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerini yoğunlukla kurs türünde ve beş günlük eğitim olarak düzenlendiği sonucu elde edilmiştir. Dahası okul temelli mesleki gelişim faaliyetlerinin çoğunlukla yüz yüze yürütüldüğü ortaya çıkmıştır. Taşlıbeyaz ve diğerleri (2014), MEB tarafından gerçekleştirilen uzaktan hizmet içi eğitimleri etkileşim imkânının yetersiz olmasından dolayı sınırlı bulunmuşlardır. Yıldız ve diğerleri, (2013) FATİH Projesine yönelik gerçekleştirilen hizmet içi eğitimleri ISTE koşulları odağında öğretmenler için eğitim teknolojileri standartları, eğitim süreleri ve kapsam açılarından yetersiz görmüşlerdir. Bu araştırma bulgularına da bağlı olarak öğretmenlerin aldıkları okul temelli mesleki gelişim eğitimlerinin; kapsamlarının uygunluğu, içeriğin yeterliliği, uygulamaların kapsamlı olması, iletişimin yeterliliği açılarından nitelikli olması için eğitim sürecine ilişkin tercihlerde buldukları düşünülmektedir. Özdemir'e (2016) göre öğretmenlerin mesleki gelişimi veya hizmet içi eğitimi için yapılacak çalışmaların; öğretmenlerin ilgi, ihtiyaçlarına yönelik uygulamalı olması, uzun bir süreçte devamlılığı esas alarak planlanması önemli görülmektedir. Mesleki gelişim çalışmalarının, eğitimdeki güncel yaklaşımlarla uyumlu olması ve okul kalitesini artırması gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca, bu çalışmaların okul düzeyine göre farklılık göstermesi, ders dönemleri içinde okul ortamlarında yürütülmesi, öğretmenlerin istekli bir şekilde katılımlarının sağlanması ve öğrenme-öğretme sürecindeki sorunları çözmeye yönelik iş birliği yapma becerileri ve anlayışlar kazandırması önerilmektedir.

Kaynakça

- Bümen, N., Ateş, A., Çakar, E., Ural, G. ve Acar, V. (2012). Türkiye bağlamında öğretmenlerin mesleki gelişimi: Sorunlar ve öneriler. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(194), 31-50. <https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/36174/406732> adresinden 20.04.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Dawson, C. (2009). *Introduction to research methods: A practical guide for anyone undertaking a research project*. How to Books Ltd.
- Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 96-111.
- Elçiçek, Z. ve Yaşar, M. (2016). Türkiye’de ve dünyada öğretmenlerin mesleki gelişimi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(9), 12-19. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ejedus/issue/26455/278557>
- Hamdan, A. R., & Lai, C. L. (2015). The Relationship between teachers’ factors and effective teaching. *Asian Social Science*, 11(12), 274. [10.5539/ass.v11n12p274](https://doi.org/10.5539/ass.v11n12p274)
- Hoque, K. E., Alam, G. M., & Abdullah, A. G. K. (2011). Impact of teachers’ professional development on school improvement an analysis at Bangladesh standpoint. *Asia Pacific Education Review*, 12(3), 337-348. <https://doi.org/10.5539/ass.v11n12p274>
- Jacob, R., Hill, H., & Corey, D. (2017). The impact of a professional development program on teachers' mathematical knowledge for teaching, instruction, and student achievement. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 10(2), 379-407. <http://dx.doi.org/10.1080/19345747.2016.1273411>
- MEB (2012). <https://oygm.meb.gov.tr/www/okul-temelli-mesleki-gelisim/icerik/65> adresinden 20.04.2024 tarihinde erişilmiştir.
- MEB (2023). [11153521 21.yy becerileri ve degerlere yonelik arastirma raporu.pdf \(meb.gov.tr\)](https://www.meb.gov.tr/11153521-21.yy-becerileri-ve-degerlere-yonelik-arastirma-raporu.pdf) adresinden 20.04.2024 tarihinde erişilmiştir.
- OECD (2018). The future of education and skills: Education 2030. <https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20> adresinden 19.04.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Özdemir, S. M. (2016). Öğretmen niteliğinin bir göstergesi olarak sürekli mesleki gelişim. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 233-244.
- P21. (2017). Assessment: A 21st Century Skills Implementation Guide. Retrieved from <https://snazlan.wordpress.com/wp-content/uploads/2017/11/guideline-21st-assessment> adresinden 20.04.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Şenol, C. (2020). Öğretmenlerin mesleki profesyonellik algılarının mesleki statü, iş memnuniyeti ve öz yeterlik algıları üzerine etkisi [*Yayımlanmamış Doktora Tezi*]. İnönü Üniversitesi.

- Taşlıbeyaz, E., Karaman, S. ve Göktaş, Y. (2014). Öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi, 15(1)*, 139-160. <https://doi.org/10.12984/eed.19099>
- Temizkan, M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(3)*, 461-486.
- Villegas-Reimers, E. (2003). Teacher professional development: an international review of the literature. Paris: International Institute for Educational Planning. <http://file.snnu.net/res/20126/18/018526a6-3cbf-4c9d-ac0f-a0740094aa75.pdf> adresinden 20.04.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Yates, S. M. (2007). Teachers' perceptions of their professional learning activities. *International Education Journal, 8(2)*, 213-221.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, H., Sarıtepeci, M. ve Seferoğlu, S. S. (2013). FATİH projesi kapsamında düzenlenen hizmet-içi eğitim etkinliklerinin öğretmenlerin mesleki gelişimine katkılarının ISTE öğretmen standartları açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Special Issue, (1)*, 375-392
- Yin, R.K. (2009). *Case study methods: design and methods*. Thousand Oaks: Sage Pbc
- Zembat, R., Akşin-Yavuz, E., Tunçeli, H. İ. ve Yılmaz, H. (2018). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile akademik motivasyon ve başarı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 11(4)*, 789-808.